05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

PENILAIAN PELAKSANAAN KURIKULUM QIRAAT PERINGKAT DIPLOMA DI MALAYSIA

ABDUL JALAL BIN ABDUL MANAF

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

2019

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

PENILAIAN PELAKSANAAN KURIKULUM QIRAAT PERINGKAT DIPLOMA DI MALAYSIA

ABDUL JALAL BIN ABDUL MANAF

TESIS DIKEMUKAKAN BAGI MEMENUHI SYARAT UNTUK MEMPEROLEH
IJAZAH DOKTOR FALSAFAH (PENDIDIKAN ISLAM)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

FAKULTI SAINS KEMANUSIAAN
UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

2019

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

UPSI/IPS-3/BO 32
Pind : 00 m/s: 1/1

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS
SULTAN IDRIS EDUCATION UNIVERSITY

Sila Taipkan (√):

Kertas Projek	
Sarjana Penyelidikan	
Sarjana Penyelidikan Dan Kerja Kursus	
Doktor Falsafah	√

INSTITUT PENGAJIAN SISWAZAH
PERAKUAN KEASLIAN PENULISAN

Perakuan ini telah dibuat pada ________(hari bulan) _________(bulan) 20_______.

i. Perakuan pelajar :

Saya, **ABDUL JALAL BIN ABDUL MANAF P20132002207 FAKULTI SAINS KEMANUSIAAN** dengan ini mengaku bahawa disertasi/tesis yang bertajuk **PENILAIAN PELAKSANAAN KURIKULUM QIRAAT PERINGKAT DIPLOMA DI MALAYSIA** adalah hasil kerja saya sendiri. Saya tidak memplagiat dan apa-apa penggunaan mana-mana hasil kerja yang mengandungi hak cipta telah dilakukan secara urusan yang wajar dan bagi maksud yang dibenarkan dan apa-apa petikan, ekstrak, rujukan atau pengeluaran semula daripada atau kepada mana-mana hasil kerja yang mengandungi hak cipta telah dinyatakan dengan sejelasnya dan secukupnya

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

____

Tandatangan pelajar

ii. Perakuan Penyelia:

Saya, **DR AHMAD YUNUS BIN KASIM** dengan ini mengesahkan bahawa hasil kerja pelajar yang bertajuk **PENILAIAN PELAKSANAAN KURIKULUM QIRAAT PERINGKAT DIPLOMA DI MALAYSIA** dihasilkan oleh pelajar seperti nama di atas, dan telah diserahkan kepada Institut Pengajian Siswazah bagi memenuhi sepenuhnya syarat untuk memperoleh Ijazah **IJAZAH DOKTOR FALSAFAH (PENDIDIKAN ISLAM)**.

__________________ ______________________

Tarikh Tandatangan Penyelia

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

PENGHARGAAN

Segala puji bagi Allah Tuhan sekalian alam dan selawat dan salam ke atas junjungan besar Nabi Muhammad SAW kerana dengan keizinan daripada-Nya memberi kekuatan untuk saya menyempurnakan tesis ini bagi memenuhi syarat memperoleh Ijazah Doktor Falsafah Pendidikan Islam di Jabatan Pengajian Islam, Fakulti Sains Kemanusiaan, Universiti Pendidikan Sultan Idris, Tanjong malim.

Saya mengambil kesempatan ini untuk mengucapkan jutaan terima kasih yang tidak terhingga kepada kedua-dua penyelia saya iaitu Dr. Ahmad Yunus bin Kasim dan Prof. Madya Dr. Abd. Rahman Abd Ghani yang sentiasa bersedia memberi bimbingan dan nasihat yang berguna serta komen-komen semasa menyiapkan tesis ini. Penyeliaan yang diberikan membolehkan kajian dan laporan tesis ini berjaya disempurnakan. Tanpa kerjasama dan komitmen yang jitu daripada mereka, berkemungkinan tesis ini tidak mampu disempurnakan.

Jutaan terima kasih diucapkan kepada para pensyarah di Jabatan Pengajian Islam, Fakulti Sains Kemanusiaan, UPSI terutama Dr. Mohamad Marzuqi bin Abdul Rahim. Terima kasih juga kepada pensyarah dan rakan-rakan seperjuangan di Darul Quran JAKIM yang turut memberi idea dan cadangan dalam memantapkan lagi hasil kajian ini. Tidak lupa juga ucapan terima kasih buat para panel pakar perujuk dalam bidang Pendidikan dan Qiraat, iaitu Prof. Madya Dr. Azmil Hashim, Prof. Madya Dr. Zawawi Ismail, Prof. Madya Dr. Mohd Aderi Che Noh, Dr. Sabri Mohamad dan Dr. Sedek Ariffin yang memberi komen dan penilaian yang bernas dalam meningkatkan lagi mutu kajian ini. Begitu juga ucapan terima kasih kepada semua yang terlibat dalam kajian ini, iaitu pengarah, mudir, ketua jabatan dan penyelaras. Buat responden kajian ini yang terdiri daripada pensyarah dan pelajar di Darul Quran, KUIS, KUIN (sekarang UniSHAMS), KUIM, IQDAR, MTQN MAIK Kelantan, MTQMSA Melaka, ITQAS dan Kolej Hafiz Klang, terima kasih kerana membantu dengan hati yang terbuka.

Sekalung penghargaan yang teristimewa buat isteri tercinta Rohaya Ibrahim dan anak-anak tersayang Aiman Najhan, Aufa Ibtisam dan Amnan Najwan yang sentiasa memberi dorongan dan semangat di samping mendoakan kejayaan ini. Kesabaran, keprihatinan, perkongsian ilmu dan bantuan daripada mereka amat bermakna buat diri ini. Tidak lupa juga kepada ayahanda Haji Abdul Manaf bin Haji Abdul Karim, bonda Che' Hani binti Che' Idris dan ibu mertua Relah binti Kundor serta adik-adik yang sentiasa memberi sokongan dan mendoakan kejayaan ini. Semoga sumbangan yang diberikan dalam membantu menyiapkan tesis ini mendapat ganjaran pahala daripada Allah SWT. Hanya Allah yang selayaknya membalas segala jasa kalian. Amin.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ABSTRAK

Kajian tinjauan ini bertujuan untuk menilai pelaksanaan kurikulum Qiraat peringkat Diploma Tahfiz al-Quran dan Qiraat yang telah dilaksanakan di Malaysia berasaskan Model Penilaian CIPP (Context, Input, Process, Product) yang diperkenalkan oleh Stufflebeam dan Shinkfield (2007). Reka bentuk penyelidikan yang menggabungkan penyelidikan secara kuantitatif dan kualitatif dengan menggunakan empat instrumen kajian yang telah dibina sendiri oleh penyelidik dan disahkan kandungannya oleh panel pakar perujuk. Kajian ini melibatkan seramai 44 orang sampel guru yang mengajar Ilmu Qiraat di institusi pengajian di Malaysia. Sampel pelajar pula adalah seramai 864 orang yang menjawab soal selidik dan 121 sampel daripadanya dipilih secara rawak menjalani Ujian Qiraat. Dapatan kajian menunjukkan bahawa penilaian konteks berada pada tahap yang tinggi (min=4.44) dan penilaian input berada pada tahap sederhana tinggi (min=3.95) kecuali komponen kandungan kurikulum Qiraat berada pada tahap yang tinggi (min=4.50). Dapatan penilaian proses mendapati hanya komponen strategi pelaksanaan (min=4.02) dan adab-adab pengajaran Qiraat (min=4.12) berada pada tahap tinggi manakala komponen penggunaan BBM berada pada tahap sederhana rendah (min=2.57) dan komponen-komponen lain berada pada tahap sederhana tinggi (min dari 3.63 hingga 3.97). Dapatan penilaian produk pula berada pada tahap sederhana tinggi (min=3.58). Dapatan inferensi ujian Manova mendapati bahawa terdapat perbezaan yang signifikan antara kategori institusi pengajian dengan penilaian konteks, input, proses dan produk. Dapatan ujian korelasi Pearson menunjukkan ada hubungan yang signifikan antara proses pengajaran Qiraat dengan pencapaian Qiraat ($r = 0.655$). Kaedah pengajaran Qiraat menyumbang secara signifikan kepada pencapaian Qiraat pelajar sebanyak 3.5% perubahan varian (nilai $\beta = 0.18$, $p < = .05$). Kesimpulannya, satu model Pendidikan Qiraat berjaya dibangunkan bagi menambah baik pelaksanaan Pendidikan Qiraat. Implikasi kajian mencadangkan agar kekuatan dalam pelaksanaan kurikulum Qiraat perlu dipertahankan dan dipertingkatkan manakala kelemahan pada penggunaan BBM pula perlu diperbaiki dan ditambah baik bagi menghasilkan produk yang berkualiti.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ASSESSMENT FOR THE IMPLEMENTATION OF QIRAAT CURRICULUM FOR DIPLOMA LEVEL IN MALAYSIA

ABSTRACT

This survey study is intended to evaluate the implementation of Qiraat Curriculum for Diploma in al-Quran Tahfiz and Qiraat that is being practiced in Malaysia based on the CIPP (Context, Input, Process, Product) Model, which were introduced by Stufflebeam and Shinkfield (2007). The study was designed by combined research with quantitative and qualitative, by using four research instruments constructed by the researcher and certified contents by specialist panel referees. This study involves 44 Qiraat Teaching teachers samples in a Malaysia's learning institutions. There are 864 student samples answered the questionnaire and 121 samples of them are randomly selected to undergo Qiraat Test. The study findings showed that context assessment are at high level (min=4.44) and input assessment are at highly moderate level (min=3.95), except for the components containing Qiraat Curriculum are at high level (min=4.50). The process assessment found only implementation strategy component (min=4.02) and the teaching manner of Qiraat (min=4.12) are at high level, while components with application of BBM are at moderately low level (min=2.57) and other components are at moderately high (min from 3.63 to 3.97). On the other hand, the product assessment findings are at moderately high level (min=3.58). While the inference findings found that there are significant difference between the learning institute category with the context assessment, input, process and product. The Pearson correlation test showed that there are significant relation between the teaching processes of Qiraat with the Qiraat achievement ($r = 0.655$). Qiraat teaching methods contribute significantly to the achievement of Qiraat student for 3.5% variant change (values of $\beta = 0.18$, $p <=. 05$). In conclusion, a Study of Qiraat Model was successfully developed to improve the implementation of Qiraat Studies. The implications of this study suggested that the strength in the implementation of the Qiraat curriculum need to be maintained and enhanced whereas the weakness in the usage of BBM must be improved for a betterment in order to produce a quality product.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

KANDUNGAN

	Muka surat
PERAKUAN KEASLIAN PENULISAN	ii
PENGESAHAN PENYERAHAN TESIS	iii
PENGHARGAAN	iv
ABSTRAK	v
ABSTRACT	vi
KANDUNGAN	vii
SENARAI JADUAL	xiv
SENARAI RAJAH	xix
SENARAI SINGKATAN	xx
JADUAL TRANSLITERASI	xxiii
SENARAI LAMPIRAN	xxv
BAB 1 PENGENALAN	
1.1 Pendahuluan	1
1.2 Latar belakang kajian	2
1.3 Pernyataan Masalah	4
1.4 Objektif Kajian	8
1.4.1 Penilaian Konteks	8
1.4.2 Penilaian Input	8
1.4.3 Penilaian Proses	9
1.4.4 Penilaian Produk	9
1.4.5 Perbezaan Antara Institusi Pengajian Terhadap Pelaksanaan Kurikulum Qiraat	9
1.4.6 Hubungan Antara Proses Pengajaran Qiraat Dengan	

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi
05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pencapaian Qiraat Pelajar 9

1.4.7 Hubungan Antara Proses Pengajaran Qiraat Dengan Pencapaian Qiraat Pelajar 9

1.5 Persoalan Kajian 10

1.5.1 Penilaian Konteks 10

1.5.2 Penilaian Input 10

1.5.3 Penilaian Proses 10

1.5.4 Penilaian Produk 11

1.5.5 Perbezaan Antara Institusi Pengajian Terhadap Pelaksanaan Kurikulum Qiraat 11

1.5.6 Hubungan Antara Proses Pengajaran Qiraat Dengan Pencapaian Qiraat Pelajar 11

1.5.7 Pengaruh Antara Proses Pengajaran Qiraat Dengan Pencapaian Qiraat Pelajar 11

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.6 Kerangka Konseptual Kajian 11

1.7 Kepentingan kajian 19

1.8 Batasan Kajian 21

1.9 Definisi Istilah Kajian 23

1.9.1 Penilaian Kurikulum 23

1.9.2 Pelaksaan Kurikulum 24

1.9.3 Kurikulum Qiraat 24

1.9.4 Ilmu Qiraat 25

1.9.5 Kerelevanan Kurikulum Qiraat 26

1.9.6 Kandungan Kurikulum Qiraat 26

1,9.7 Kaedah Pengajaran Qiraat 27

1.98 Pencapaian Qiraat Pelajar 27

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.10 Penutup 28

BAB 2 TINJAUAN LITERATUR 29

2.1 Pendahuluan 29

2.2 Penilaian Pelaksanaan Kurikulum 30

2.2.1 Konsep Kurikulum 33

2.2.2 Tujuan Penilaian Kurikulum 34

2.2.3 Model Penilaian Kurikulum 38

2.2.4 Model Penilaian CIPP 44

2.2.5 Kajian-kajian Lepas Yang Berkaitan Model Penilaian CIPP 49

2.3 Kurikulum Qiraat 57

2.3.1 Perkembangan Kurikulum Qiraat Di Malaysia 57

2.3.2 Konsep Kurikulum Qiraat 64

2.3.3 Tujuan Kurikulum Qiraat 67

2.3.4 Pelaksanaan Kurikulum Qiraat 70

2.3.5 Kajian-kajian Lepas Yang Berkaitan Ilmu Qiraat 76

2.4 Teori Pendidikan al-Quran dan Qiraat Ibn al-Jazariyy 85

2.4.1 Komponen Utama 87

2.4.2 Rukun 89

2.4.3 Syarat 92

2.4.4 Kaedah 104

2.4.5 *Talaqqi* dan *Mushāfahah* 131

2.5 Penutup 133

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

BAB 3	**METODOLOGI KAJIAN**	133
3.1	Pendahuluan	134
3.2	Reka Bentuk Kajian	134
3.3	Lokasi Kajian	138
3.4	Populasi Dan Sampel Kajian	140
3.5	Instrumen Kajian	144
	3.5.1 Soal Selidik	144
	3.5.2 Ujian	148
	3.5.3 Pemerhatian Berstruktur	152
	3.5.4 Temu Bual Berstruktur	153
3.6	Kesahan Dan Kebolehpercayaan Instrumen Kajian	154
	3.6.1 Kesahan Instrumen Kajian	155
	3.6.2 Kebolehpercayaan Instrumen Kajian	156
	3.6.3 Kajian Rintis	159
3.7	Tatacara Pengumpulan Data Kajian	160
	3.7.1 Pengumpulan Data Soal Selidik A, B dan Ujian	161
	3.7.2 Pengumpulan Data Pemerhatian dan Temu Bual	162
3.8	Tatacara Penganalisisan Data Kajian	162
	3.8.1 Analisis Data Kuantitatif	163
	3.8.2 Analisis Data Kualitatif	164
3.9	Penutup	164
BAB 4	**DAPATAN KAJIAN**	165
4.1	Pendahuluan	165
4.2	Demografi Responden Kajian	166

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.2.1	Demografi Guru	166
4.2.2	Demografi Pelajar	170
4.3	Penilaian Konteks	173
4.3.1	Matlamat Kurikulum Qiraat	174
4.3.2	Objektif Kurikulum Qiraat	175
4.3.3	Kerelevanan Kurikulum Qiraat	176
4.4	Penilaian Input	178
4.4.1	Peruntukan Masa Pengajaran Daripada Persepsi Guru	180
4.4.2	Peruntukan Masa Pengajaran Daripada Persepsi Pelajar	182
4.4.3	Kandungan Kurikulum Qiraat Daripada Persepsi Guru	183
4.4.4	Kandungan Kurikulum Qiraat Daripada Persepsi Pelajar	184
4.4.5	Bahan Bantu Mengajar (BBM)	186
4.5	Penilaian Proses	187
4.5.1	Strategi Pelaksanaan Kurikulum Qiraat	191
4.5.2	Kaedah Pengajaran Qiraat	197
4.5.3	Teknik Pengajaran Qiraat	204
4.5.4	Aktiviti Pengajaran Qiraat	211
4.5.5	Adab-adab Pengajaran Qiraat	217
4.5.6	Penggunaan BBM	224
4.5.7	Kaedah Penilaian Qiraat	232
4.6	Penilaian Produk	238
4.6.1	Ujian Qiraat Ilmi	239
4.6.2	Ujian Qiraat Amali	241
4.7	Perbezaan Antara Institusi Pengajian Terhadap Pelaksanaan Kurikulum Qiraat	242

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.8 Hubungan Antara Proses Pengajaran Qiraat Dengan Pencapaian Qiraat Pelajar 260

4.9 Pengaruh Antara Proses Pengajaran Qiraat Dengan Pencapaian Qiraat Pelajar 267

4.10 Penutup 270

BAB 5 PERBINCANGAN DAN CADANGAN 271

5.1 Pendahuluan 271

5.2 Ringkasan Kajian 272

5.3 Perbincangan Dapatan Kajian 275

5.3.1 Penilaian Konteks 276

5.3.2 Penilaian Input 282

5.3.3 Penilaian Proses 287

5.3.4 Penilaian Produk 301

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.3.5 Perbezaan Antara Institusi Pengajian Terhadap Pelaksanaan Kurikulum Qiraat 305

5.3.6 Hubungan Antara Proses Pengajaran Qiraat Dengan Pencapaian Qiraat Pelajar 319

5.3.7 Pengaruh Antara Proses Pengajaran Qiraat Dengan Pencapaian Qiraat Pelajar 322

5.4 Kesimpulan Dapatan Kajian 324

5.4.1 Penilaian Konteks 326

5.4.2 Penilaian Input 327

5.4.3 Penilaian Proses 329

5.4.4 Penilaian Produk 334

5.4.5 Model Penilaian Pelaksanaan Kurikulum Qiraat 334

5.4.6 Model Pendidikan Qiraat 336

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.5 Implikasi Kajian 339

5.5.1 Penilaian Konteks 339

5.5.2 Penilaian Input 340

5.5.3 Penilaian Proses 341

5.5.4 Penilaian Produk 345

5.6 Cadangan 346

5.6.1 Penaung Dan Institusi Pengajian 347

5.6.2 Pelaksana Kurikulum Qiraat 349

5.6.3 Penyelidikan Lanjutan 350

5.7 Penutup 351

RUJUKAN 353

LAMPIRAN 369

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

SENARAI JADUAL

No. Jadual		Muka surat
3.1	Taburan Sampel Guru Mengikut Kategori Institut Pengajian	142
3.2	Taburan Sampel Pelajar Mengikut Kategori Institut Pengajian	143
3.3	Skala Likert Lima Mata dan interpetasi dalam semua komponen	145
3.4	Struktur Soal Selidik Penilaian Pelaksanaan Kurikulum Qiraat Untuk Guru	147
3.5	Struktur Soal Selidik Penilaian Pelaksanaan Kurikulum Qiraat Untuk Pelajar	149
3.6	Skala Likert Lima Mata dan interpetasi dalam *Qiraat Ilmi (Teori)* dan *Qiraat Amali (praktikal)*	151
3.7	Nilai *Cronbach Alpha* bagi soal selidik guru dan pelajar	158
3.8	Nilai *Cronbach Alpha* bagi ujian Qiraat Ilmi dan Amali	159
3.9	Interpretasi Skor Min	163
4.1	Demografi responden guru Ilmu Qiraat	167
4.2	Demografi responden pelajar *syukbah* (pengkhususan) Qiraat	171
4.3	Min tiga komponen Penilaian Konteks	173
4.4	Taburan kekerapan dan peratusan persetujuan Guru Qiraat terhadap Matlamat Kurikulum Qiraat	174
4.5	Taburan kekerapan dan peratusan persetujuan Guru Qiraat terhadap Objektif Kurikulum Qiraat	175

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.6	Taburan kekerapan dan peratusan persetujuan Guru Qiraat terhadap Kerelevanan Kurikulum Qiraat	177
4.7	Min tiga komponen Penilaian Input daripada persepsi guru	179
4.8	Min dua komponen Penilaian Input daripada persepsi pelajar	180
4.9	Taburan kekerapan dan peratusan Peruntukan Masa Pengajaran Qiraat daripada persepsi guru	181
4.10	Taburan kekerapan dan peratusan Peruntukan Masa Pengajaran Qiraat daripada persepsi pelajar	182
4.11	Taburan kekerapan dan peratusan Kandungan Kurikulum Qiraat daripada persepsi guru	183
4.12	Taburan kekerapan dan peratusan Kandungan Kurikulum Qiraat daripada persepsi pelajar	185
4.13	Taburan kekerapan dan peratusan bekalan BBM daripada persepsi guru	186
4.14	Min tujuh komponen Penilaian Proses daripada persepsi guru	188
4.15	Min tujuh komponen Penilaian Proses daripada persepsi pelajar	190
4.16	Taburan kekerapan dan peratusan strategi pelaksanaan daripada persepsi guru	192
4.17	Taburan kekerapan dan peratusan strategi pelaksanaan daripada persepsi pelajar	193
4.18	Kekerapan strategi pelaksanaan pengajaran dalam pemerhatian	194
4.19	Taburan kekerapan dan peratusan kaedah Pengajaran Qiraat daripada persepsi guru	197
4.20	Taburan kekerapan dan peratusan kaedah Pengajaran Qiraat daripada persepsi pelajar	199

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.21	Kekerapan Kaedah Pengajaran Qiraat dalam pemerhatian	201
4.22	Taburan kekerapan dan peratusan Teknik Pengajaran Qiraat daripada persepsi guru	204
4.23	Taburan kekerapan dan peratusan Teknik Pengajaran Qiraat daripada persepsi pelajar	206
4.24	Kekerapan Teknik Pengajaran Qiraat dalam pemerhatian	208
4.25	Taburan kekerapan dan peratusan Aktiviti Pengajaran Qiraat daripada persepsi guru	212
4.26	Taburan kekerapan dan peratusan Aktiviti Pengajaran Qiraat daripada persepsi pelajar	213
4.27	Kekerapan Aktiviti Pengajaran Qiraat dalam pemerhatian	214
4.28	Taburan kekerapan dan peratusan Adab-adab Pengajaran Qiraat daripada persepsi guru	218
4.29	Taburan kekerapan dan peratusan Adab-adab Pengajaran Qiraat daripada persepsi pelajar	219
4.30	Kekerapan Adab-adab Pengajaran Qiraat dalam pemerhatian	221
4.31	Taburan kekerapan dan peratusan penggunaan BBM daripada persepsi guru	225
4.32	Taburan kekerapan dan peratusan Penggunaan BBM daripada persepsi pelajar	227
4.33	Kekerapan Penggunaan BBM dalam pemerhatian	229
4.34	Taburan kekerapan dan peratusan kaedah penilaian Qiraat daripada persepsi guru	232
4.35	Taburan kekerapan dan peratusan kaedah penilaian Qiraat daripada persepsi pelajar	234

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.36 Kekerapan Kaedah Penilaian Qiraat dalam pemerhatian 235

4.37 Min tiga komponen Penilaian Produk 239

4.38 Taburan kekerapan dan peratusan pencapaian ujian Qiraat Ilmi 240

4.39 Taburan kekerapan dan peratusan pencapaian ujian Qiraat Amali 241

4.40 Statistik deskriptif bagi konteks, input dan proses mengikut kategori institusi pengajian daripada persepsi guru 243

4.41 *Ujian Box's Equality of Covariance Matrices(a) Box's* 244

4.42 *Keputusan Levene's Test of Equality of Error Variances* 244

4.43 Analisis MANOVA bagi Perbezaan konteks, input dan proses antara Institusi Pengajian *(Multivariate Test)* 245

4.44 Ujian Kesan Antara Subjek *(Tests of Between-Subjects Effects)* 246

4.45 Min Anggaran Marginal *(Estimated Marginal Means)* 247

4.46 Statistik deskriptif bagi input dan proses mengikut kategori institusi pengajian daripada persepsi pelajar 249

4.47 *Ujian Box's Equality of Covariance Matrices(a) Box's* 249

4.48 *Keputusan Levene's Test of Equality of Error Variances* 250

4.49 Analisis MANOVA bagi Perbezaan input dan proses antara Institusi Pengajian *(Multivariate Test)* 251

4.50 Ujian Kesan Antara Subjek *(Tests of Between-Subjects Effects)* 251

4.51 Min Anggaran Marginal *(Estimated Marginal Means)* 252

4.52 Statistik deskriptif bagi penilaian produk melalui Ujian Qiraat Ilmi dan Ujian Qiraat Amali mengikut kategori institusi pengajian 254

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.53	*Ujian Box's Equality of Covariance Matrices (a) Box's*	255
4.54	*Keputusan Levene's Test of Equality of Error Variances*	255
4.55	Analisis MANOVA bagi Perbezaan Ujian Qiraat Ilmi dan Qiraat Amali antara Institusi Pengajian *(Multivariate Test)*	256
4.56	Ujian Kesan Antara Subjek *(Tests of Between-Subjects Effects)*	257
4.57	Min Anggaran Marginal *(Estimated Marginal Means)*	258
4.58	Rumusan Dapatan Kajian Inferensi Hasil Analisis MANOVA	260
4.59	Korelasi Antara Proses Pengajaran Qiraat dengan Pencapaian Qiraat pelajar (Qiraat Ilmi)	261
4.60	Korelasi Antara Proses Pengajaran Qiraat dengan Pencapaian Qiraat pelajar (Qiraat Amali)	263
4.61	Korelasi Antara Proses Pengajaran Qiraat dengan Pencapaian Qiraat pelajar	265
4.62	Rumusan Dapatan Kajian Inferensi Hasil Analisis Korelasi Pearson	267
4.63	Pengaruh Antara Proses Pengajaran Qiraat dengan Pencapaian Qiraat pelajar	267
4.64	Pengaruh Antara Proses Pengajaran Qiraat dengan Pencapaian Qiraat pelajar (Qiraat Amali)	268
4.65	Pengaruh Antara Proses Pengajaran Qiraat dengan Pencapaian Qiraat pelajar	269

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

SENARAI RAJAH

No. Rajah		Muka surat
1.1	Kerangka teori yang diadaptasi dan diubah suai daripada model teori Pendidikan Qiraat Ibn al-Jazariyy (1994)	12
1.2	Model Penilaian CIPP (Stufflebeam dan Shinkfield 2007)	14
1.3	Kerangka konseptual kajian diadaptasi dan diubah suai daripada Model Penilaian CIPP (Stufflebeam dan Shinkfield 2007), Zawawi Ismail (2008) dan Azmil Hashim (2010)	16
2.1	Senarai nama Imam-imam Qiraat dan perawinya	116
3.1	Pemilihan sampel berdasarkan teknik persampelan rawak berstrata	141
4.1	Graf Kesan Interaksi Antara Kategori Institusi Pengajian Terhadap Konteks, Input dan Proses	247
4.2	Graf Kesan Interaksi Antara Kategori Institusi Pengajian Terhadap Input dan Proses	253
4.3	Graf Kesan Interaksi Antara Kategori Institusi Pengajian Terhadap Ujian Qiraat Ilmi dan Ujian Qiraat Amali	258
5.1	Model Pelaksanaan Kurikulum Qiraat	335
5.2	Model Pendidikan Qiraat	337

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

SENARAI SINGKATAN

AS	*'Alayhi al-Salam*
BBM	Bahan Bantu Mengajar
CD	*Compact Disk*
CIPP	*Context, Input, Process, Product*
et. al	Dan Lain-lain
IKMAS	Institut Kemahiran Islam Sarawak
INSPI	Institut Pengajian Islam Yayasan Islam Terengganu
IPTA	Institut Pengajian Tinggi Awam
IPTS	Institut Pengajian Tinggi Swasta
IQDAR	Institut al-Quran Darul Aman
IQT	Institut al-Quran Negeri Terengganu
IT	Informasi dan Teknologi
ITQAN	Institut Tahfiz al-Quran Negeri Sembilan
ITQAS	Institut Tahfiz al-Quran Negeri Sabah
JAKIM	Jabatan Kemajuan Islam Malaysia
JPA	Jabatan Perkhidmatan Awam
KKQ	Kelas Kemahiran Al-Quran
KITAB	Kolej Islam Teknologi Antarabangsa Pulau Pinang

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

KUIM	Kolej Universiti Islam Melaka
KUIN	Kolej Universiti Insaniah
KUIS	Kolej Universiti Islam Antarabangsa Selangor
LCD	*Liquid Crystal Display*
MAIK	Majlis Agama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan
MANOVA	*Multivariate Analysis of Variance*
MARSAH	Kolej Pengajian Tinggi Islam Johor
MP3	*Media Player 3*
MQA	Agensi Kelayakan Malaysia / *Malaysian Qualifications Agenc y*
MTQN	Maahad Tahfiz al-Quran Negeri
MTQMSA	Maahad Tahfiz al-Quran Masjid Saidina Ali, Melaka
OHP	*Over Head Projector*
OUM	Universiti Terbuka Malaysia / *Open University Malaysia*
PERMATA	Persidangan Pengetua-pengetua Maahad Tahfiz al-Quran
PJK	Pendidikan Jasmani dan Kesihatan
PKIQ	Pengetahuan Kandungan Ilmu Qiraat
PKIQ	Pengetahuan Konteks Ilmu Qiraat
PPAIQ	Pengetahuan Pedagogi Am Ilmu Qiraat
PPKIQ	Pengetahuan Pedagogi Kandungan Ilmu Qiraat
PPKIQ	Pengetahuan Pedagogi Khusus Ilmu Qiraat
SAW	*Ṣallallāhu ʻalayhi wa sallam*
SPSS	*Statistical Package For The Social Science*

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

SWT	*Subḥānahū wa Ta'ālā*
UiTM	Universiti Teknologi Mara
UKM	Universiti Kebangsaan Malaysia
UM	Universiti Malaya
UPSI	Universiti Pendidikan Sultan Idris
USIM	Universiti Sains Islam Malaysia
YIK	Yayasan Islam Kelantan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

JADUAL TRANSLITERASI

Konsonan

Huruf Arab	Nama dan Transkripsi
ا,ء	a, ’ (Hamzah)
ب	b
ت	t
ث	th
ج	j
ح	ḥ
خ	kh
د	d
ذ	dh
ر	r
ز	z
س	s
ش	sy
ص	ṣ
ض	ḍ
ط	ṭ
ظ	ẓ
ع	‘
غ	gh
ف	f
ق	q
ك	k
ل	l
م	m
ن	n
ه	h

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

و	w
ي	y
ة	h

Vokal

Vokal Pendek	Transliterasi
ـَ)*Fatḥah*)	a
ـِ (*Kasrah*)	i
ـُ (*Ḍammah*)	u

Vokal Panjang	Transliterasi
ى/ا	ā
ي	ī
و	ū

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Diftong

Diftong	Transliterasi
ـَ و	Aw
ـَ ي	Ay
ـُ و	Uww
ـِ ي	iy/i

Sumber: Sistem transliterasi yang digunakan dalam disertasi ini adalah berdasarkan kepada sistem yang *standard*, sebagaimana yang terdapat dalam buku panduan transliterasi yang diterbitkan oleh Dewan Bahasa dan Pustaka Kuala Lumpur pada tahun 1992.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

SENARAI LAMPIRAN

A	Contoh Surat Kebenaran Menjalankan Penyelidikan
B	Contoh Borang Soal Selidik Guru
C	Contoh Borang Soal Selidik Pelajar
D	Contoh Protokol Temu Bual
E	Contoh Senarai Semak Pemerhatian Dalam Kelas
F	Contoh Soalan Qiraat Ilmi
G	Contoh Pemarkahan Soalan Qiraat Ilmi
H	Contoh Soalan Qiraat Amali
I	Contoh Pemarkahan Soalan Qiraat Amali
J	Senarai Pakar Perujuk Instrumen
K	Senarai Pakar Perujuk *Inter-Rater Reliability*

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

BAB 1

PENGENALAN

1.1 Pendahuluan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Ilmu Qiraat merupakan salah satu daripada cabang ilmu yang berkaitan dengan al-Quran yang datang daripada Allah s.w.t. tanpa sebarang campur tangan daripada mana-mana pihak termasuk Jibrīl AS (Sha‘bān, 2004). Ia menghuraikan *manhaj* (kurikulum) bacaan setiap imam Qiraat dan perawinya serta dapat membezakan *khilaf* (perselisihan) bacaan antara imam-imam Qiraat dan perawi-perawinya. Bentuk bacaan al-Qiraat adalah *tawqīfiy* (diambil terus daripada Rasulullah SAW) bukan *ijtihādiy* (fatwa) (Ibn Mujāhid, 1988). Bacaan Qiraat yang pelbagai bukan bererti ia dibuat berdasarkan *ijtihādiy* (fatwa) para sahabat atau para ‘ulama’ Qiraat tetapi bersumberkan riwayat yang sahih daripada bacaan Rasulullah SAW.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Bab ini akan membincangkan pendahuluan, latar belakang pendidikan Qiraat dan perkembangan kurikulum Qiraat dalam pelaksanaan Qiraat di Malaysia, pernyataan masalah yang menghuraikan isu serta permasalahan yang berlaku dalam pelaksanaan kurikulum Qiraat, objektif dan persoalan kajian. Bab ini diteruskan dengan kerangka teori kajian yang menggabungkan dua unsur penting iaitu Pendidikan al-Quran dan Qiraat Ibn al-Jazariyy (1994) dan Model Penilaian CIPP (Stufflebeam dan Shinkfield, 2007). Bab ini diakhiri dengan kepentingan kajian, batasan kajian dan definisi-definisi istilah yang berkaitan dengan kajian.

1.2 Latar Belakang Kajian

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pendidikan Ilmu Qiraat di Malaysia berjalan seiring dengan perkembangan dakwah Islam yang telah sampai ke Tanah Melayu semenjak era kedatangan Islam hinggalah ke zaman penjajah (Mohd Yusuf Ahmad, 2005). Ketika itu, Pendidikan Ilmu Qiraat hanya diajar oleh para ‘ulama’ dan guru-guru agama melalui institusi pondok, madrasah dan rumah kediaman mereka sahaja (Mohd Salleh Lebar, 1992).

Walau bagaimanapun keutamaan pengajian pada ketika itu lebih tertumpu kepada bidang-bidang lain dalam Pengajian Islam yang dilihat lebih mempunyai keutamaan dalam membina kefahaman dan keperluan semasa masyarakat ketika itu seperti Tawḥīd, Feqah, Taṣawwūf, Tafsīr Dan Hadīs. Oleh itu, Pendidikan Tahfiz dan Qiraat ketika itu lebih terhad kepada inisiatif peribadi para pelajar, guru atau institusi tertentu yang mahu memperkembangkan bidang ini (Muhammad Mustaqim Mohd

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Zarif, Syed Ahmad Tarmizi Syed Omar, Mohd Fauzi Mohd Amin, Khairul Anuar Mohamad & Mohd Alwi Yusoff (2004).

Selepas Malaysia mencapai kemerdekaan pada 31 Ogos 1957, Darul Quran JAKIM merupakan institusi tahfiz kerajaan pertama yang menawarkan Pendidikan Ilmu Qiraat secara formal di Malaysia. Ia ditubuhkan dengan nama Institut Pengajian al-Quran pada 1 Mac 1966 oleh perdana Menteri Malaysia yang pertama, Tunku Abdul Rahman Putra al-Haj (Abdul Hafiz Abdullah, Hussin Salamon, Azmi Shah Suratman, Sulaiman Shakib Mohd Noor, Kamarul Azmi Jasmi & Abdul Basit Samat @ Darawi (2005).

Maahad Tahfiz al-Quran dan Qiraat turut ditubuhkan di setiap negeri bermula pada tahun 1979 di Kelantan,diikuti pada 1980-an di negeri Terengganu, Perak, Kedah, Perlis dan Selangor. Seterusnya pada tahun 1990-an di Negeri Sembilan, Melaka, Pahang dan Sabah. Maahad Tahfiz al-Quran wal-Qiraat Negeri Johor dan Pulau Pinang yang terakhir ditubuhkan pada 1996 (Adnan Mohamed Yusoff, Norakyairee Mohd Raus & Khairul Anuar Mohamad, 2009).

Pusat Pendidikan Hafiz Klang merupakan antara institusi tahfiz persendirian yang menawarkan Pendidikan Ilmu Qiraat. Ia ditubuhkan pada 1983 dengan nama Institut Hafiz sebagai pusat tuisyen. Pada tahun1987, Institut Hafiz (cawangan Klang) ditubuhkan di Jeram, Sungai Buluh Kuala Selangor. Diikuti penubuhan Kolej Hafiz (1989), Madrasah Hafiz Klang (1993), Madrasah Hafiz Sungai Pinang (1999),Tadika Hafiz (2000), Sekolah Rendah Hafiz (2001) (http://www.hafiz.edu.my).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.3 Pernyataan Masalah

Berdasarkan laporan penaziran akademik Darul Quran yang memantau pelaksanaan kurikulum Qiraat di institusi pengajian tahfiz negeri mendapati bahawa terdapat kelemahan dalam pengawalan pelaksanaan kurikulum Qiraat seperti menggunakan kod kursus serta proforma lama yang tidak dikemas kini, persediaan dan proses pengajaran Qiraat (Kertas PERMATA 1/2014); (Kertas PERMATA 2/2014); (Kertas PERMATA 1/2015). Pelaksanaan kurikulum Qiraat juga didapati masih belum mencapai standard yang ditetapkan antaranya tenaga pengajar yang tidak mencukupi, tidak menyedia dan mengemas kini fail pengajaran dan pembelajaran, tidak mengambil tindakan terhadap pelajar yang tidak cukup kehadiran kuliah dan tidak melaporkan pelajar yang tidak cukup sukatan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kajian lepas juga membuktikan terdapat kelemahan dalam pelaksanaan Kurikulum Qiraat (Yusof Abdul Kadir, 2007; Sedek Ariffin, 2008; Aishah Juri, 2009; Sabri Mohamad et al., 2010; Mohd Hilmi Rozali, 2010; Resolusi daripada Seminar Kebangsaan Pendidikan Dan Penyelidikan Qiraat, 2010; Abd Rahman et al., 2012 dan Abdul Jalal Abdul Manaf, 2013). Kenyataan ini menjelaskan bahawa terdapat kekurangan dan permasalahan dalam pelaksanaan kurikulum Qiraat yang sedang berjalan di institusi pengajian tahfiz negeri sekarang (Zainora Daud, 2015). Justeru itu, kajian penilaian pelaksanaan kurikulum Qiraat secara terperinci dan menyeluruh perlu dilakukan bagi memastikan mata pelajaran Qiraat sesuai dengan peredaran zaman dan keperluan kurikulum Qiraat yang dilaksanakan sekarang.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Dalam pelaksanaan kurikulum Qiraat, aspek konteks perlu dikaji kerana aspek ini merupakan permulaan kepada kejayaan sesuatu pelaksanaan kurikulum Qiraat. Aspek konteks merangkumi matlamat, objektif dan kerelevanan kurikulum Qiraat. Kajian yang dijalankan oleh Sabri Mohamad et al. (2010) dan resolusi daripada Seminar Kebangsaan Pendidikan Dan Penyelidikan Qiraat (2010) mendapati bahawa ketidakrelevanan dan tidak bersesuaian pelaksanaan kurikulum Qiraat seperti input, proses pengajaran, penilaian dan penguasaan Qiraat pelajar dengan matlamat dan objektif kurikulum Qiraat. Berbeza pula dengan kajian Zainora Daud (2015) yang mendapati bahawa pelaksanaan kurikulum Qiraat bersesuaian dengan matlamat dan objektif kurikulum Qiraat di Malaysia. Namun kajian ini hanya terhad di Darul Quran dan Maahad Tahfiz al-Quran sahaja. Sehubungan itu, penyelidik ingin mengetahui sejauh manakah kesesuaian pelaksanaan kurikulum Qiraat dengan matlamat dan objektif kurikulum Qiraat yang dilaksanakan di institusi pengajian yang menawarkan subjek Qiraat di peringkat Diploma Tahfiz al-Quran dan Qiraat.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berkaitan aspek input pula, penilaian perlu dilakukan untuk memastikan matlamat dan objektif kurikulum Qiraat bersesuaian dan berjalan dengan berkesan. Untuk mencapai matlamat dan objektif kurikulum Qiraat, perlu ada input yang mencukupi iaitu masa pengajaran Qiraat, kandungan kurikulum Qiraat dan Bahan Bantu Mengajar (BBM). Abd Rahman Abd Ghani et. al (2012) yang menjalankan kajian terhadap pelajar jabatan tahfiz di KUIS mendapati bahawa masa pengajaran Qiraat yang tidak mencukupi menyebabkan mereka menghadapi kesukaran untuk menguasai isi kandungan subjek Qiraat. Kajian Zainora Daud & Mustafa Abdullah (2014) mendapati bahawa kandungan kurikulum Qiraat yang banyak merupakan salah satu faktor penyumbang ketidakmampuan pelajar dalam menguasai subjek Qiraat.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Beliau menyarankan agar pelaksanaan kurikulum Qiraat mencakupi masa pengajaran Qiraat, kandungan kurikulum Qiraat dan Bahan Bantu Mengajar (BBM) di dalam kelas perlu dipertingkatkan lagi. Justeru itu, kajian aspek input ini perlu dilaksanakan kerana penyelidik ingin mengetahui sejauh manakah keperluan masa pengajaran Qiraat, kandungan kurikulum Qiraat dan Bahan Bantu Mengajar (BBM) untuk melaksanakan kurikulum Qiraat di peringkat Diploma Tahfiz al-Quran dan Qiraat.

Aspek proses perlu dinilai kerana peranan dan keupayaan guru Qiraat di dalam kelas amat penting untuk mencapai matlamat dan objektif kurikulum Qiraat yang telah digubal dari aspek strategi, kaedah, teknik, aktiviti, adab-adab, penggunaan BBM dan kaedah penilaian yang digunakan dalam melaksanakan kurikulum Qiraat. Kajian yang dijalankan oleh Abdul Jalal Abdul Manaf (2013) mendapati bahawa guru Qiraat lemah dalam aspek strategi, kaedah pengajaran Qiraat dan amalan melakukan refleksi sama ada refleksi semasa pengajaran ataupun refleksi selepas pengajaran. Bertepatan dengan kajian Zainora Daud & Mustafa Abdullah (2014) yang mendapati kelemahan menggunakan kaedah hafazan dan pemahaman matan-matan Qiraat menyebabkan pelajar kurang berkeyakinan untuk membaca wajah-wajah Qiraat. Begitu juga hasil kajian yang yang dijalankan oleh Yusof Abdul Kadir (2007); Aishah Juri (2009); Sabri Mohamad et al. (2010); Mohd Hilmi Rozali (2010); Abd Rahman et al. (2012) dan Abdul Jalal Abdul Manaf (2013) berkaitan pengajaran dan pembelajaran dalam pelaksanaan kurikulum Qiraat merumuskan bahawa aspek paling utama yang memerlukan kajian adalah bagaimana proses pengajaran dan pembelajaran kurikulum Qiraat dilaksanakan. Gabungan pelbagai aktiviti pengajaran yang melibatkan strategi, pendekatan, kaedah dan teknik akan membawa kepada pengajaran yang berkesan (Abdul Raof Dalip, 1993).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Aspek terakhir dalam pernyataan masalah adalah pencapaian pelajar atau produk. Hasil pencapaian pelajar merupakan aspek utama dalam menilai sesuatu kurikulum secara menyeluruh (Nagendralingan, 2000) dan perlu diberi perhatian dalam pelaksanaan sesuatu kurikulum (Azizi Yahaya, 2001). Berdasakan resolusi Seminar Kebangsaan Pendidikan Dan Penyelidikan Qiraat yang berlangsung di Kolej Universiti Islam Selangor (KUIS) pada 25 - 26 Disember 2010 merumuskan bahawa pencapaian pelajar terhadap ilmu Qiraat berada pada tahap sederhana sedangkan proses pengajaran dan pembelajaran berada pada tahap yang tinggi. Ini membuktikan ketidakseimbangan antara proses pengajaran dan pembelajaran Qiraat dengan tahap pencapaian pelajar. Faktor utama dalam permasalahan ini adalah kelemahan guru menterjemahkan pengetahuan Qiraat dalam pengajaran dan pembelajaran. Menurut Aḥmad Kīlāni (2001) bahawa pencapaian pelajar berkait rapat dengan pengetahuan dan cara pengajaran guru.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kajian Zainora Daud (2015) menunjukkan bahawa tahap pencapaian pelajar terhadap ilmu Qiraat berada pada tahap sederhana rendah. Beberapa faktor dikaitkan menjadi penyebab antaranya kelemahan tenaga pengajar, permasalahan yang berpunca daripada pelajar, masa pengajaran dan sebagainya. Begitu juga kajian Abd Rahman et al. (2012) mendapati tahap penguasaan Qiraat dalam kalangan pelajar masih di peringkat sederhana iaitu sebanyak 62.2%. Manakala kemampuan pelajar untuk mengaplikasikan dan mengamalkan bacaan Qiraat berada pada tahap yang lemah iaitu sebanyak 51.1%. Berdasarkan permasalahan yang dikemukakan di atas mendorong penyelidik untuk menilai secara mendalam pelaksanaan kurikulum Qiraat yang telah dilaksanakan di Malaysia. Penilaian kurikulum Qiraat ini menggunakan model CIPP yang merangkumi penilaian konteks, input, proses dan produk. Begitu juga penyelidik menilai persamaan dan perbezaan pelaksanaan kurikulum Qiraat yang dijalankan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.4 Objektif Kajian

Berdasarkan pernyataan masalah, soalan kajian telah diwujudkan untuk dibincangkan bagi mendapatkan jawapan terhadap permasalahan yang dinyatakan di atas. Justeru, kajian yang dilaksanakan ini menetapkan sasaran untuk mencapai objektif berdasarkan komponen penilaian yang dikemukakan dalam Model Penilaian CIPP (Stufflebeam dan Shinkfield 2007). Objektif ini akan menjawab beberapa persoalan yang timbul daripada pelaksanaan kurikulum Qiraat yang telah dilaksanakan di institusi pengajian di Malaysia. Kajian ini akan memberikan gambaran sebenar berkaitan tahap pelaksanaan dengan mengenal pasti kekuatan dan kelemahan atau permasalahan yang berlaku di dalam pelaksanaan kurikulum Qiraat tersebut. Objektif-objektif berikut adalah:

1.4.1 Menilai pelaksanaan kurikulum Qiraat peringkat diploma dalam penilaian konteks yang mempunyai komponen- komponen berikut:

a. Matlamat kurikulum Qiraat
b. Objektif kurikulum Qiraat.
c. Kerelevanan kurikulum Qiraat.

1.4.2 Menilai pelaksanaan kurikulum Qiraat peringkat diploma dalam penilaian input yang mempunyai komponen- komponen berikut:

a. Peruntukan masa pengajaran dan pembelajaran Qiraat.
b. Kandungan kurikulum Qiraat.
c. Bahan bantu Mengajar (BBM).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.4.3 Menilai pelaksanaan kurikulum Qiraat peringkat diploma dalam penilaian proses yang mempunyai komponen- komponen berikut:

a. Strategi pelaksanaan pengajaran dan pembelajaran Qiraat
b. Kaedah pengajaran dan pembelajaran Qiraat.
c. Teknik pengajaran dan pembelajaran Qiraat.
d. Aktiviti pengajaran dan pembelajaran Qiraat.
e. Adab-adab pengajaran dan pembelajaran Qiraat
f. Penggunaan BBM dalam pengajaran dan pembelajaran Qiraat.
g. Kaedah penilaian Qiraat.

1.4.4 Menilai pelaksanaan kurikulum Qiraat peringkat diploma meliputi penguasaan pelajar dalam ilmu Qiraat.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.4.5 Menentukan sama ada terdapat perbezaan antara institusi pengajian terhadap pelaksanaan kurikulum Qiraat dari aspek konteks, input, proses dan produk.

1.4.6 Menentukan sama ada terdapat hubungan antara proses pengajaran Qiraat dengan pencapaian Qiraat pelajar.

1.4.7 Menentukan sama ada terdapat pengaruh antara proses pengajaran Qiraat dengan pencapaian Qiraat pelajar.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.5 Persoalan Kajian

1.5.1 Penilaian konteks

a. Apakah matlamat kurikulum Qiraat?

b. Apakah Objektif kurikulum Qiraat?

c. Apakah kerelevanan kurikulum Qiraat ?

1.5.2 Penilaian Input

a. Adakah peruntukan masa pengajaran Qiraat mencukupi?

b. Apakah kandungan Qiraat dalam kurikulum Qiraat?

c. Apakah (BBM) yang dibekalkan dalam melaksanakan kurikulum Qiraat?

1.5.3 Penilaian proses

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

a. Apakah strategi pelaksanaan pengajaran dan pembelajaran Qiraat?

b. Apakah kaedah pengajaran dan pembelajaran Qiraat?

c. Apakah teknik pengajaran dan pembelajaran Qiraat?

d. Apakah aktiviti pengajaran dan pembelajaran Qiraat?

e. Apakah Adab-adab pengajaran dan pembelajaran Qiraat?

f. Apakah penggunaan BBM dalam pengajaran dan pembelajaran Qiraat?

g. Apakah kaedah penilaian Qiraat?

1.5.4 Penilaian Produk

a. Apakah penguasaan pelajar dalam ilmu Qiraat peringkat diploma di Malaysia?

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.5.5 Adakah terdapat perbezaan antara institusi pengajian terhadap pelaksanaan kurikulum Qiraat dari aspek konteks, input, proses dan produk?

1.5.6 Adakah terdapat perbezaan antara institusi pengajian terhadap pelaksanaan kurikulum Qiraat dari aspek konteks, input, proses dan produk?

1.5.7 Adakah terdapat hubungan antara proses pengajaran Qiraat dengan pencapaian Qiraat pelajar?

1.5.8 Adakah terdapat pengaruh antara proses pengajaran Qiraat dengan pencapaian Qiraat pelajar?

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.4 Kerangka Konseptual Kajian

Kajian yang dijalankan ini adalah kajian penilaian pelaksanaan kurikulum Qiraat peringkat Diploma Tahfiz al-Quran dan Qiraat yang telah dilaksanakan di Malaysia. Pelaksanaan kurikulum Qiraat yang menjadi fokus kajian ini merujuk kepada teori Pendidikan al-Quran dan Qiraat Ibn al-Jazariyy (1994).

Ibn al-Jazariyy (1994) menjelaskan bahawa Pendidikan al-Quran dan Qiraat terdiri daripada tiga perkara utama iaitu hafazan, pengetahuan dan akhlak. Untuk mempelajari Ilmu al-Quran dan Qiraat mesti melalui rukun yang tiga. Pertama menepati salah satu daripada bentuk *Rasm ʻUthmāniy*, kedua menepati salah satu daripada kaedah bahasa Arab dan ketiga kesahihan *sanad.* Kesahihan *sanad* menjadi tunjang kepada

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

proses pengajaran dan pembelajaran Ilmu Qiraat (Sha‘bān, 2004). Rajah 1.1 menunjukkan kerangka teori yang diadaptasi dan diubah suai daripada teori Pendidikan al-Quran dan Qiraat Ibn al-Jazariyy (1994).

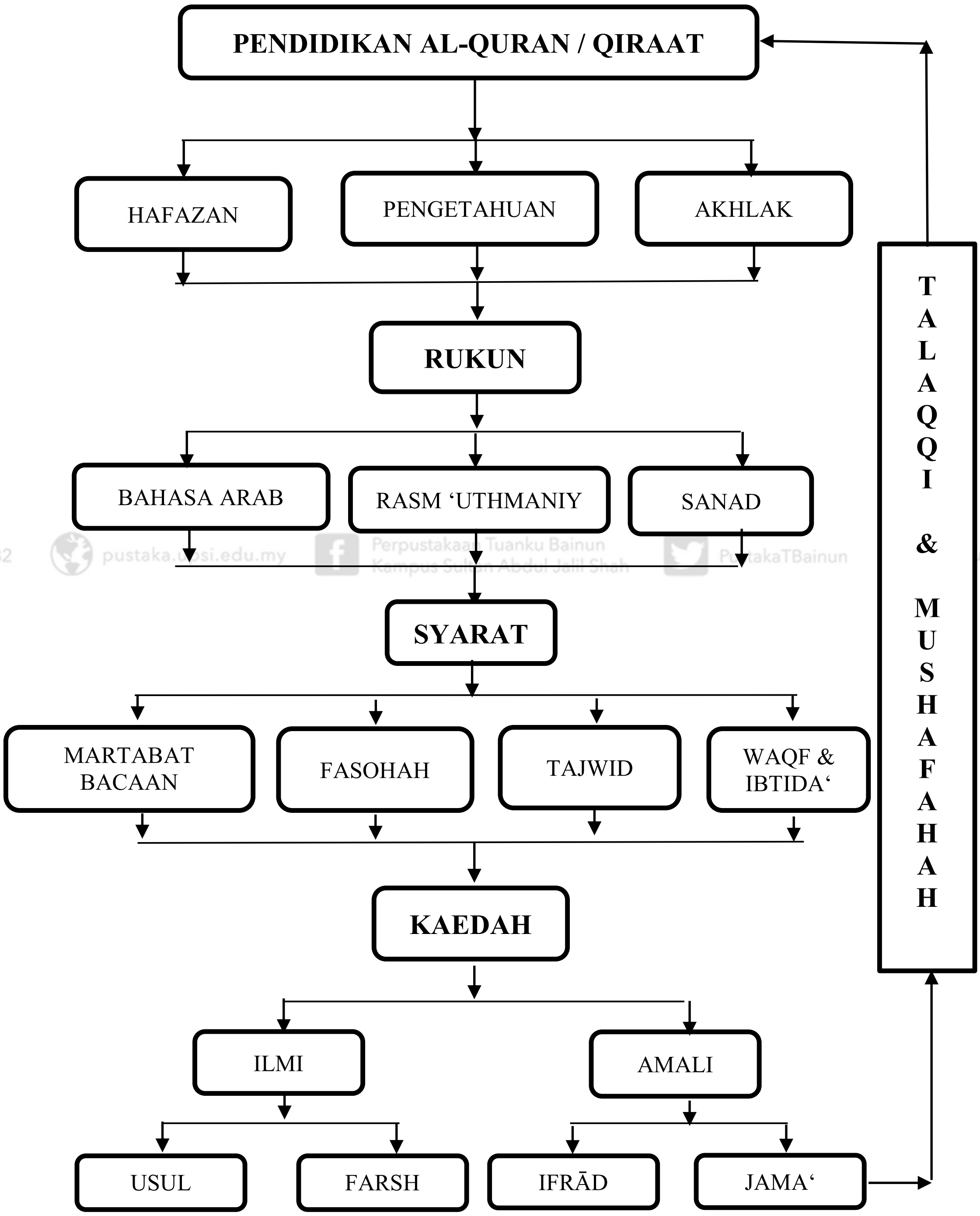

Rajah 1.1. Kerangka teori yang diadaptasi dan diubah suai daripada teori Pendidikan Qiraat Ibn al-Jazariyy (1994)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Ibn al-Jazariyy (1994) turut menjelaskan bahawa syarat utama dalam Pendidikan al-Quran dan Qiraat adalah membaca al-Quran mengikut martabat atau tingkatan bacaan, membaca al-Quran dengan fasih, membaca al-Quran secara bertajwid dan menjaga *waqf* dan *ibtidā'.* Aspek proses Pendidikan al-Quran dan Qiraat pula, kaedah yang digunakan adalah kaedah *'ilmiyy*)teori) atau *'amaliyy* (praktikal). Kaedah *'ilmiyy* merangkumi *uṣūl al-Qiraat* dan *farsh al-Ḥurūf.* Manakala *'amaliyy* pula merangkumi bacaan al-Qiraat secara *ifrād* dan *jam'.* Semua proses itu mesti melalui *talaqqi dan musyāfahah* (Ibn al-Jazariyy, 1994). Proses yang merangkumi rukun, syarat dan kaedah yang sempurna menghasilkan hasil pembelajaran selaras dengan matlamat dan objektif yang telah dinyatakan.

Kajian ini menumpukan kepada kerangka teori kajian yang menggabungkan teori Pendidikan Pendidikan al-Quran dan Qiraat dan Model Penilaian CIPP (*Context, Input, Process, Product*) yang diperkenalkan oleh Stufflebeam dan Shinkfield (2007). Daripada kerangka teori kajian ini penyelidik membina kerangka konseptual kajian yang bertepatan dengan objektif kajian. Secara umumnya objektif kajian adalah mengenal pasti kekuatan dan kelemahan yang berlaku dalam proses pelaksanaan kurikulum Qiraat.

Pemilihan model CIPP memberikan penekanan kepada penambahbaikan dan bukan untuk membuktikan kelemahan dan kekuatan sesuatu kurikulum. Penggunaan model CIPP dalam menilai pelaksanaan kurikulum Qiraat membolehkan suatu usaha dan tindakan yang sistematik dalam mengumpul maklumat serta data kajian untuk tujuan menilai kualiti program secara menyeluruh dan berperanan sebagai proses yang akan bertindak dalam penambahbaikan kurikulum ini.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Model CIPP ini juga dipilih kerana bersifat komprehensif dan sesuai untuk memperoleh data-data yang diperlukan dalam membuat penilaian dalam pelaksanaan kurikulum Qiraat. Ia mengambil kira banyak aspek yang boleh menyumbang dan memberikan input kepada kejayaan atau kegagalan pelaksanaan sesuatu kurikulum.

Model CIPP bukan hanya menilai sesuatu program, tetapi menyediakan kerangka untuk mengumpul dan membekalkan maklumat yang diperlukan oleh orang lain yang akan memastikan nilai dan kejayaan sesuatu program. Kekuatan yang dikesan berdasarkan maklumat yang tepat memerlukan usaha untuk mengekalkannya. Begitu juga kelemahan yang dikesan pada tahap yang pelbagai juga diperlukan dalam usaha penambahbaikan dan memastikan ada jalan penyelesaian yang boleh dilakukan agar kelemahan tersebut dapat diatasi atau sekurang-kurangnya dapat diperbaiki. Rajah 1. 2 menunjukkan Model Penilaian CIPP (Stufflebeam dan Shinkfield 2007).

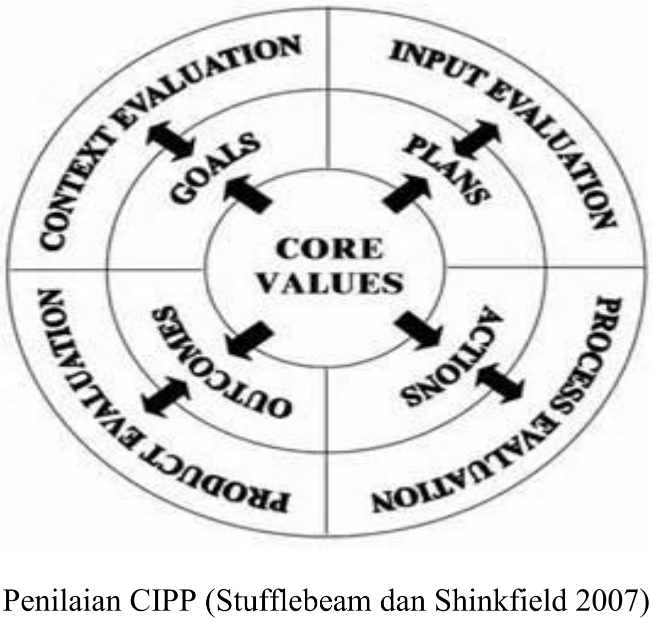

Rajah 1.2. Model Penilaian CIPP (Stufflebeam dan Shinkfield 2007).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Model Penilaian CIPP Stufflebeam dan Shinkfield (2007) memperkenalkan empat komponen penting dalam penilaian. Empat komponen tersebut adalah konteks, input, proses dan produk. Penilaian konteks adalah jenis penilaian yang paling asas. Penilaian ini mengenal pasti kekuatan dan kelemahan program (Stufflebeam dan Shinkfield 2007). Ia bertujuan menilai status kurikulum secara menyeluruh dengan mendapatkan data berkaitan keperluan populasi dan penetapan matlamat serta objektif pelaksanaan kurikulum tersebut.

Penilaian Input adalah menganalisis strategi dan sumber yang diperoleh agar dapat memilih proses tindakan yang paling sesuai. Perkara ini dapat diselesaikan dengan mengenal pasti dan mentafsir agensi yang terlibat secara langsung. Strategi yang digunakan untuk mencapai objektif dan reka bentuk strategi pelaksanaan (Stufflebeam dan Shinkfield, 2007). Ia juga menilai kemudahan dan infrastruktur dalam melaksanakan sesuatu kurikulum.

Penilaian proses adalah untuk menilai perjalanan pelaksanaan program yang mempunyai tiga objektif utama. Pertama, mengesan dan meramal kecacatan pada reka bentuk prosedur di peringkat pelaksanaan. Kedua, menyediakan maklumat untuk mengambil keputusan dan ketiga mengekalkan rekod prosedur yang ada. Secara keseluruhannya penilaian ini mengumpul maklumat dan data tentang program dan rekod-rekod kemajuan program tersebut (Stufflebeam dan Shinkfield, 2007).

Penilaian produk pula menentukan sejauh mana program telah mencapai matlamat-matlamatnya. Penilaian ini memberikan penentu kepada sesuatu program itu patut diteruskan, ditamatkan atau diperbaiki. Penilaian ditentukan melalui kajian

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

semula terhadap objektif, mengukur kriteria-kriteria yang menentukan pencapaian objektif dan membuat interpretasi terhadap dapatan daripada konteks, input dan proses (Stufflebeam dan Shinkfield, 2007). Rajah 1.3 menunjukkan kerangka konseptual kajian yang diadaptasi dan diubah suai daripada Model Penilaian CIPP (Stufflebeam dan Shinkfield 2007), Zawawi Ismail (2008), dan Azmil Hashim (2010).

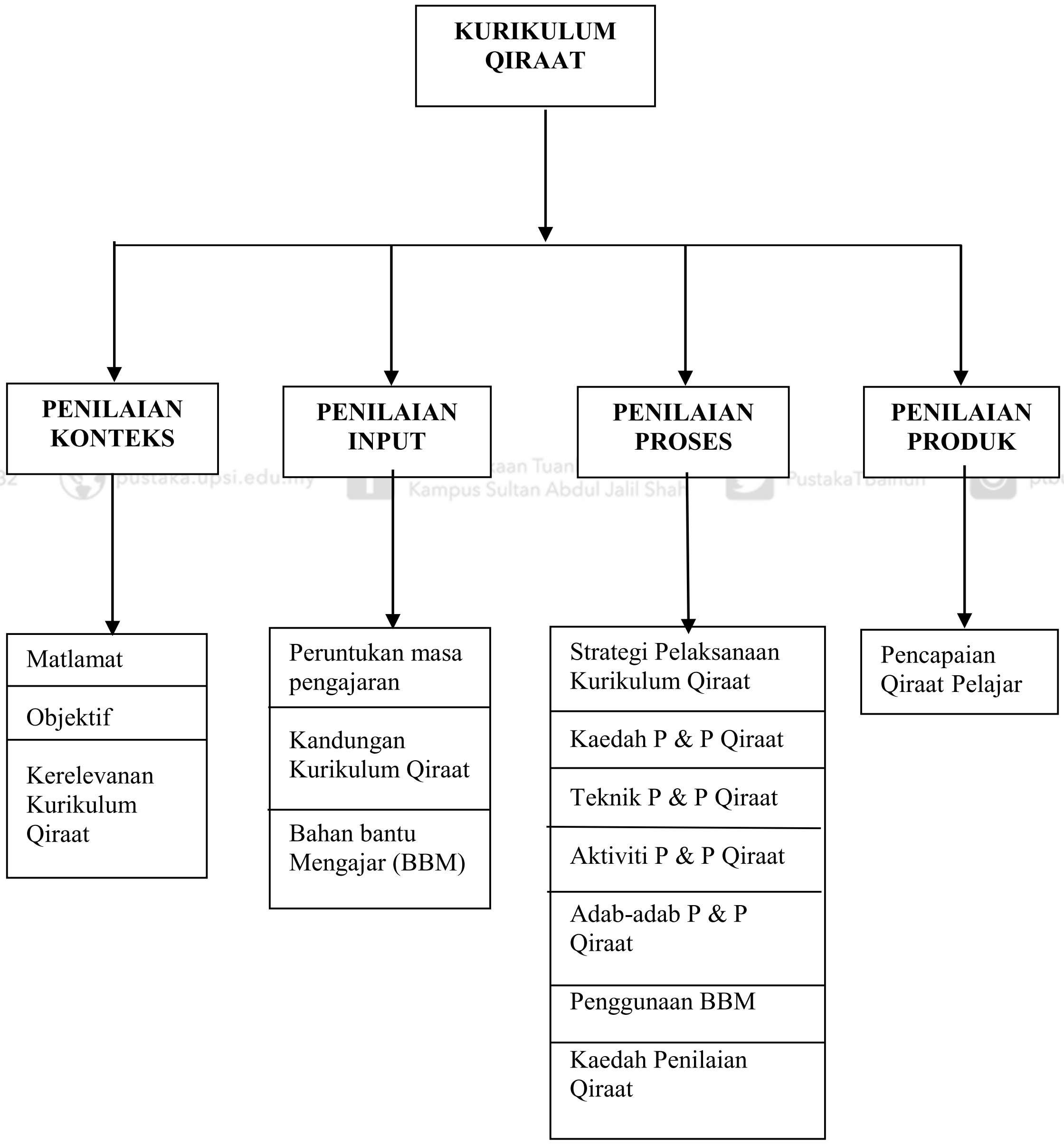

Rajah 1.3. Kerangka konseptual kajian diadaptasi dan diubah suai daripada Model Penilaian CIPP (Stufflebeam dan Shinkfield 2007), Zawawi Ismail (2008) dan Azmil Hashim (2010).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Penilaian konteks dalam kajian ini meliputi matlamat, objektif dan kerelevanan kurikulum Qiraat. Menurut Stufflebeam & Shinkfield (2007) bahawa matlamat penilaian konteks adalah untuk menentukan konteks yang releven, mengenal pasti populasi sasaran dan menilai keperluannya, mengenal pasti peluang-peluang untuk menangani keperluan, mendiagnosis masalah yang mendasari keperluan. Penilaian konteks sering dirujuk sebagai penilaian keperluan dan sering menjadi persoalan, "apa yang perlu dilakukan?" dan membantu menilai masalah, aset dan peluang-peluang dalam masyarakat yang ditetapkan (Stufflebeam & Shinkfield, 2007).

Penilaian input merangkumi peruntukan masa pengajaran Qiraat, kandungan kurikulum Qiraat dan Bahan Bantu Mengajar (BBM) yang disediakan. Stufflebeam & Shinkfield (2007) menyatakan bahawa penilaian input membantu menetapkan satu projek untuk dikenal pasti dan menangani keperluannya. Persoalannya ialah "bagaimana ia perlu dilakukan?" mengenal pasti reka bentuk prosedur dan strategi pendidikan yang paling sesuai serta mencapai hasil yang diharapkan.

Penilaian proses mencakupi strategi, kaedah, teknik, aktiviti, adab-adab, penggunaan BBM dan kaedah penilaian yang digunakan dalam melaksanakan kurikulum Qiraat. Penilaian proses merupakan pemantauan proses pelaksanaan program dan menyediakan senarai rujuk utama untuk pemantauan berterusan. Matlamat utama penilaian proses mendokumentasi maklumat proses dan menyediakan maklum balas mengenai aktiviti yang telah dirancang dapat dijalankan, penyelarasan atau semakan dibuat terhadap pelan tindakan (Stufflebeam & Shinkfield, 2007).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Manakala penilaian produk adalah menilai pelaksanaan kurikulum Qiraat di institusi tahfiz kerajaan dan persendirian meliputi penguasaan pelajar dalam ilmu Qiraat dalam tujuh aspek penilaian proses yang diberikan perhatian. Stufflebeam & Shinkfield (2007) menyatakan bahawa penilaian produk mengenal pasti dan menilai hasil program untuk menentukan sama ada ia berjaya atau tidak. Tujuan penilaian produk adalah untuk mengukur, mentafsir dan menilai hasil dapatan dengan jujur. Penilaian produk juga untuk melihat keperluan pengisian telah dipenuhi atau perlu penambahbaikan.

Setelah semua data bagi setiap komponen dalam empat komponen penilaian diperoleh, keputusan terhadap keberkesanan pelaksanaan kurikulum Qiraat akan dibuat. Keputusan ini akan mencadangkan perubahan dan inovasi terhadap pelaksanaan kurikulum Qiraat ini diberi perhatian berdasarkan data-data yang diperoleh.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Model CIPP telah mengemukakan empat jenis keputusan perubahan iaitu metamorfik, homeostatik, inkremental dan neomobilistik. Keputusan homeostatik bererti ia tidak memerlukan satu bentuk perubahan untuk mengekalkan perseimbangan yang sedia ada dalam sesuatu program atau kurikulum berdasarkan maklumat yang relevan dan berisiko rendah. Ini menunjukkan komponen tersebut adalah stabil dan usaha hanya perlu dilakukan dalam mengekalkan kestabilan mana-mana komponen.

Manakala keputusan neomobilistik menekankan kepada usaha dan inovasi yang lebih tinggi serta lebih menyeluruh. Inovasi dan perubahan yang perlu dilakukan untuk menghasilkan perubahan secara besar-besaran dalam mengatasi masalah yang signifikan dan memperkenalkan perkara-perkara yang baharu. Ia memerlukan perhatian yang lebih tinggi dengan perancangan dan perubahan yang lebih meluas.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Adapun keputusan yang keempat iaitu keputusan metamorfik sangat jarang berlaku dalam sistem pendidikan kerana ia membawa implikasi program tersebut perlu diubah dan dikemas kini secara total dan menyeluruh (Stufflebeam & Shinkfield, 2007). Komponen yang memerlukan perubahan ini perlu dinilai dan dikaji kembali dari sudut kewajaran dan keperluannya dalam sesuatu kurikulum atau program pendidikan yang dijalankan.

1.7 Kepentingan Kajian

Kajian ini adalah penting untuk menilai :

I. Pelaksanaan kurikulum Qiraat dalam aspek konteks memfokuskan kepada guru sebagai pelaksana kurikulum. Kajian ini akan memberikan gambaran sebenar persetujuan guru terhadap matlamat, objektif dan hasil pembelajaran Qiraat serta pandangan mereka terhadap kurikulum ini. Ini akan menunjukkan bahawa kurikulum Qiraat yang ditawarkan di institusi tahfiz kerajaan dan persendirian relevan atau tidak dengan keperluan ilmu Qiraat di Malaysia hari ini.

II. Dalam aspek input, kajian ini akan menilai penilaian peruntukan masa pengajaran dan pembelajaran Qiraat, kandungan Qiraat dalam kurikulum Qiraat di samping BBM yang disediakan kepada guru untuk melaksanakan kurikulum ini.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

III. Dalam aspek proses pula, kajian ini akan memberikan bagaimana proses pelaksanaan pengajaran dan pembelajaran Qiraat dilaksanakan dengan menilai strategi, kaedah dan teknik yang digunakan oleh guru. Dalam aspek ini juga akan dinilai adab-adab dan aktiviti yang dilaksanakan dalam pengajaran dan pembelajaran dan tahap penggunaan BBM.

IV. Kajian ini juga akan mengenal pasti kekuatan dan kelemahan yang berlaku dalam pelaksanaan kurikulum Qiraat sama ada pada konteks, input, proses atau produk. Mengenal pasti kekuatan yang telah dilaksanakan penting agar kita mengetahui kekuatan sebenar yang ada pada kita. Seterusnya memaksimumkan kekuatan ini untuk memastikan pelaksanaan kurikulum dapat dilaksanakan dengan lebih baik. Manakala kelemahan pula yang dikenal pasti memerlukan pemulihan dan penyelesaian yang segera agar kesempurnaan pelaksanaan kurikulum dapat dimaksimumkan.

V. Pihak institusi tahfiz yang terlibat dalam kajian ini boleh mengenal pasti kekuatan dan kelemahan yang berlaku dalam pelaksanaan kurikulum Qiraat sama ada pada konteks, input, proses atau produk. Kajian ini boleh dijadikan model kepada penilaian pelaksanaan kurikulum Qiraat yang akan dilaksanakan.

VI. Kajian ini boleh dijadikan panduan kepada badan penilai akademik seperti Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA) dan Agensi Kelayakan Malaysia MQA) dalam pelaksanaan kurikulum Qiraat di Malaysia.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Badan penilai ini boleh memberi pandangan dan cadangan mengenai kekuatan dan kelemahan yang berlaku dalam pelaksanaan kurikulum Qiraat peringkat diploma di Malaysia.

1.8 Batasan Kajian

Kajian ini terbatas kepada :

I. Guru yang mengajar Qiraat di institusi pengajian di Malaysia yang menawarkan subjek Qiraat walaupun dengan satu subjek sahaja di peringkat Diploma Tahfiz al-Quran dan Qiraat. Fokus kajian ini tidak melibatkan guru yang tidak mengajar Qiraat di institut pengajian di Malaysia walaupun mempunyai latar belakang Pendidikan Qiraat. Begitu juga institusi pengajian yang tidak menawarkan subjek Qiraat dan guru Qiraat yang berada di peringkat Menengah dan Sarjana Muda tidak termasuk dalam kajian ini. Ini bukan bererti penyelidik mengabaikan guru di institusi pengajian yang lain tetapi penyelidik hanya memfokuskan guru yang mengajar Qiraat sahaja untuk menilai persamaan dan perbezaan pelaksanaan kurikulum Qiraat yang dijalankan.

II. Pelajar syukbah Qiraat di institusi pengajian di Malaysia. Ini bukan bererti penyelidik mengabaikan pelajar syukbah lain di Darul Quran JAKIM dan institusi pengajian yang lain tetapi penyelidik hanya

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

memfokuskan kepada pelajar yang belajar Qiraat sahaja untuk menilai persamaan dan perbezaan pelaksanaan kurikulum Qiraat yang dijalankan.

III. Kurikulum Qiraat yang menggunakan sistem semester di peringkat program diploma yang menawarkan pengajian Qiraat di institusi pengajian di Malaysia. Fokus kajian ini tidak melibatkan kurikulum Qiraat yang tidak menggunakan sistem semester. Begitu juga tidak melibatkan program-program di peringkat yang lain seperti menengah, program pensijilan dan ijazah.

IV. Aspek kajian hanya memberi fokus kepada empat komponen Model Penilaian CIPP iaitu konteks, input, proses dan produk. Fokus kajian ini tidak melibatkan aspek-aspek lain dalam Model Penilaian CIPP. Ini bukan bererti penyelidik mengabaikan aspek-aspek lain tetapi ia tidak disenaraikan dalam Model Penilaian CIPP yang menjadi rujukan penyelidik dalam perancangan kajian, pelaksanaan dan peringkat penulisan laporan kepada kajian yang dijalankan. Pembatasan ini perlu dilakukan kerana ia melibatkan kekangan kewangan dan tempoh masa yang terhad.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.9 Definisi Istilah Kajian

Beberapa konsep dan istilah diperjelaskan bagi memudahkan pelaksanaan dan pemahaman penyelidik dalam kajian ini. Konsep penting yang digunakan dan dijadikan fokus utama kajian dihuraikan definisi operasional yang bersesuaian dengan tujuan kajian. Pandangan dan pendapat tokoh-tokoh tertentu dijadikan asas panduan serta pengetahuan.

1.9.1 Penilaian Kurikulum

Menurut Stufflebeam (2003) bahawa penilaian adalah satu proses perancangan, pemerolehan, laporan dan pelaksanaan secara deskriptif. Penilaian maklumat tentang kebaikan, nilai, kejujuran dan signifikan dalam mengawal dan membuat keputusan, pertanggungjawaban, menyebarkan amalan yang efektif dan kefahaman yang mendalam terhadap sesuatu program pendidikan. Ahmad Mohd Salleh (2008) menyatakan bahawa penilaian merupakan suatu proses atau suatu sistem yang merangkumi aktiviti-aktiviti mengumpul maklumat tentang strategi dan aktiviti pengajaran dan pembelajaran untuk membuat analisis dan keputusan dengan tujuan mengambil tindakan yang sewajarnya, seperti merancang aktiviti pengajaran dan pembelajaran yang selanjutnya dengan lebih berkesan.

Penilaian dalam kajian ini bermaksud satu proses untuk mendapatkan data dan maklumat berkaitan dengan pelaksanaan kurikulum Qiraat untuk dianalisis. Keputusan analisis akan dipadankan dengan objektif dalam kurikulum Qiraat untuk membuat

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

keputusan dalam memperbaiki pelaksanaan kurikulum Qiraat peringkat diploma Tahfiz al-Quran dan Qiraat di institusi pengajian di Malaysia.

1.9.2 Pelaksanaan Kurikulum

Menurut Ornstein & Hunkins (2009) bahawa kejayaan pelaksanaan sesuatu kurikulum merupakan satu proses yang boleh membawa sesuatu perubahan baru. Ia melibatkan proses penstrukturan semula dan menggantikan yang lama dengan yang baru. Proses ini memerlukan penyesuaian dari segi kebiasaan personel, persekitaran pembelajaran, kurikulum yang dimasukkan dan prosedur yang digunakan. Pelaksanaan Kurikulum Qiraat dalam kajian ini merujuk kepada pelaksaaan kurikulum yang digubal dan diguna pakai untuk subjek Qiraat dalam peringkat diploma Tahfiz al-Quran dan Qiraat di institusi pengajian di Malaysia.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.9.3 Kurikulum Qiraat

Menurut al-Qāḍiy (1989) bahawa kurikulum Qiraat adalah perselisihan wajah-wajah Qiraat dan bacaan al-Quran. Ia menghuraikan *manhaj* (kurikulum) bacaan setiap imam Qiraat dan perawinya serta dapat membezakan *khilaf* (perselisihan) bacaan antara imam-imam Qiraat dan perawi-perawinya. Khayr al-Dīn Sayyb (2008) pula menyatakan bahawa kurikulum Qiraat membezakan antara Qiraat yang *mutawātir* dan Qiraat yang *shadh* untuk mengetahui Qiraat yang boleh dibaca atau tidak boleh dibaca. Ianya menjadi benteng atau garis panduan daripada sebarang penyelewengan atau

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

pemalsuan ayat-ayat al-Quran. Penyusunan ilmu Qiraat yang telah disusun oleh para ‘ulama’ yang terdahulu memberi impak yang besar dalam kalangan umat Islam untuk memberi kemudahan di dalam pembacaan al-Quran.

Kurikulum Qiraat dalam kajian ini bermaksud kurikulum yang digubal untuk subjek Qiraat dan ditawarkan dalam peringkat diploma Tahfiz al-Quran dan Qiraat di institusi pengajian di Malaysia.

1.9.4 Ilmu Qiraat

Muḥaysin (1982) dan al-Qāḍiy (1989) menyatakan bahawa al-Qiraat membawa maksud satu ilmu yang membincangkan tentang kalimah-kalimah al-Quran dan cara menyebut kalimah-kalimah tersebut seperti *madd*, *qaṣr*, *imālah*, *tashīl* dan sebagainya yang dimasyhurkan oleh pembawanya. Menurut al-Bannā (1987) bahawa al-Qiraat adalah suatu ilmu yang diketahui daripadanya permuafakatan pembawa-pembawa kitab Allah s.w.t (wajah-wajah bacaan Qiraat) dan perselisihan mereka dalam perkara-perkara seperti *hazf*, *ithbāt*, *al-faṣl*, *al-waṣl*, dan lain-lain bacaan dari segi pendengaran. Menurut Ibn al-Jazariyy (1977) bahawa al-Qiraat adalah suatu cabang ilmu tatacara dan melengkapkan kalimah-kalimah al-Quran dan perbezaan-perbezaan yang disandarkan kepada pembawanya. Ilmu Qiraat dalam kajian ini bermaksud Ilmu Qiraat yang berada di dalam *manhaj* (kurikulum) yang ditawarkan dalam peringkat diploma Tahfiz al-Quran dan Qiraat di institusi pengajian di Malaysia.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.9.5 Kerelevanan Kurikulum Qiraat

Menurut Kamus Dewan edisi keempat (2010) menyatakan bahawa maksud kerelevanan adalah perihal atau keadaan relevan, pertalian, hubungan, ada kaitan atau hubungannya dengan apa yang dibicarakan dan apa yang berlaku. Kerelevenan Kurikulum Qiraat dalam kajian ini bermaksud kesesuaian pelaksanaan kurikulum Qiraat dengan matlamat dan objektif kurikulum Qiraat yang dilaksanakan di institusi pengajian yang menawarkan subjek Qiraat di peringkat Diploma Tahfiz al-Quran dan Qiraat.

1.9.6 Kandungan Kurikulum Qiraat

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Al-Ma‘ṣarawiy (2009) menyatakan bahawa kandungan kurikulum Qiraat terbahagi kepada dua bahagian iaitu *Qiraat ‘Ilmiyy* (teori) juga disebut sebagai *‘ilm al-Dirāyah* dan *Qiraat ‘Amaliyy* (praktikal) yang disebut sebagai *‘ilm al-Riwāyah.* Kandungan kurikulum Qiraat dalam kajian ini adalah *Qiraat ‘Asharah* (Qiraat Sepuluh) yang terdiri daripada *Qiraat Sab‘* (Qiraat Tujuh) bersumberkan matan *Hirz al-Amāniy wa Wajh al-Tahāniy* atau lebih dikenali sebagai Matan *al-Shāṭibiyy* dan *Qiraat Thalath* (Qiraat Tiga) bersumberkan matan *al-Durrah al-Maḍiayyah* atau lebih dikenali sebagai Matan *Durrah. Qiraat ‘Asharah* (Qiraat Sepuluh) ini diajar secara *Qiraat ‘Ilmiyy* (teori) dan *Qiraat ‘Amaliyy* (praktikal) (Kurikulum Diploma Tahfiz al-Quran wa Qiraat, 2014).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.9.7 Kaedah Pengajaran Qiraat

Menurut Mohd Yusuf Ahmad (2005) bahawa kaedah ialah satu cara pengajaran yang digunakan pada keadaan tertentu mengikut kesesuaian dan kehendak tajuk yang diajar serta guru yang mengajar. Ia adalah kaedah umum yang dilaksanakan hampir kepada semua mata pelajaran. Apa saja cara yang guru lakukan untuk memberi faham kepada pelajar bagi mencapai objektif pengajaran, maka ia dinamakan kaedah. Kaedah pengajaran Qiraat dalam kajian ini adalah kaedah pengajaran yang digunakan di institusi pengajian yang menawarkan subjek Qiraat di peringkat Diploma Tahfiz al-Quran dan Qiraat seperti hafazan matan, menghurai dan menunjuk cara bacaan Qiraat berdasarkan Matan *al-Shāṭibiyy* dan matan *Durrah* secara *Qiraat ʻIlmiyy* (teori) dan *Qiraat ʻAmaliyy* (praktikal).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.9.8 Pencapaian Qiraat Pelajar

Menurut Kamus Dewan edisi keempat (2010), pencapaian bermaksud mendapatkan sesuatu dengan usaha. Zulzana Zulkarnain, Mohamed Saim & Roslina Abd Talib (2006) menyatakan bahawa pencapaian bermaksud kejayaan atau kegagalan pelajar bagi satu-satu ujian, peperiksaan dalam sekolah atau peperiksaan piawai yang direkabentuk, ditadbir, diberi markah dan diinterpretasikan oleh pakar-pakar dalam bidang tersebut khasnya untuk penilaian di sesebuah negara. Pencapaian Qiraat Pelajar dalam kajian ini diukur melalui ujian *Qiraat Ilmi (Teori)* yang dijalankan secara bertulis dan ujian *Qiraat Amali (praktikal)* dijalankan secara secara *syafawi* (oral).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.10 PENUTUP

Bab ini telah menjelaskan tentang pendahuluan, latar belakang pendidikan Qiraat dan perkembangan serta perubahan yang berlaku dalam pelaksanaan Qiraat di Malaysia, pernyataan masalah yang menghuraikan permasalahan serta isu yang berlaku dalam pelaksanaan kurikulum Qiraat, objektif dan persoalan kajian. Bab in diteruskan dengan kerangka teori kajian yang menggabungkan dua unsur penting iaitu teori Pendidikan al-Quran dan Qiraat Ibn al-Jazariyy (1994) dan Model Penilaian CIPP (Stufflebeam dan Shinkfield, 2007). Di akhir bab ini terdapat kepentingan kajian, batasan kajian dan definisi-definisi istilah yang berkaitan dengan kajian.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi